

De universele mens

DOOR DIANA BOKJE

Wat is een portret? Dat is de vraag die Bonnita Postma bezighield nadat ze al een tijdje fotograaf was. Wanneer je iemand van de achterkant fotografeert, is het dan nog steeds een portret? Hoeveel gezicht heb je nodig om een foto een portret te noemen? Hoe bepalend zijn de ogen en de mond? Deze vragen leidden tot de serie *me, myself and i*, waarmee Postma werd genomineerd voor de SO Awards 2023.

Deserieme, *myself and i* gaat over identiteit, gender, kleur, mens zijn. Postma laat op een letterlijke en figuurlijke manier de gelaagdheid van mensenzien. Er ligt de overtuiging onder dat iedereen gelijk is. De gecreëerde personen tonen de universele mens. Tegelijkertijd zijn het allemaal unieke persoonlijkheden. Postma: “Wat me fascineert is hoe snel we geneigd zijn mensen in hokjes te plaatsen. Hoewel we het allemaal doen, ikzelf ook, wil je dat natuurlijk niet. Wat ik met deze serie wil laten zien is dat mensen niet zijn zoals je misschien in eerste instantie denkt. Iedereen heeft verschillende lagen. Ik ben een vrouw, maar ik heb ook absoluut mannelijke kanten in me. Zo hebben mannen ook een vrouwelijke kant. Dat geldt voor de een meer dan voor de ander.”

“In deze tijd mogen mensen gelukkig steeds meer zijn wie ze zijn. Wanneer dit meer getolereerd wordt, laat je het eerder zien. Misschien leidt dit op den duur tot een meer fluïde overgang tussen man en vrouw. Mijn hele leven kom ik al in verzet tegen de verschillende behandeling van mannen en vrouwen. Dat raakt me echt. Het lijkt me nog veel heftiger wanneer je wordt beoordeeld op je kleur. Hoewel ik dit wel gebruik in mijn collages, heb ik soms het gevoel dat ik me hiermee op glad ijs begeef. Omdat ik dit als wit persoon niet zelf ervaar, heb ik dan wel recht van spreken?”

KRACHT EN KWETSBAARHEID

In haar collages maakt Postma gebruik van gevonden materiaal. Haar eigen familiealbum blijft gesloten. Ze gaat niet op zoek naar familie-gelijkenissen, maar naar het universele dat ons allemaal bindt. Hoewel er altijd wel een verbindend lijn is in de collageportretten, verschilt het perspectief of het formaat van de verschillende onderdelen waardoor het nooit een perfect geheel is. Juist het imperfecte trekt de fotograaf. Dat is een van de redenen waarom ze gevonden foto's gebruikt. Foto's met kreukels, naadjes, rimpels en krassen.

“Niemand is perfect, tegelijkertijd is iedereen perfect. Trouwens, wat is perfectie?” Hiermee zet ze zich af tegen het Instagram tijdperk met zijn geperfectioneerde beelden die weinig meer te doen hebben met de werkelijkheid. De gezichten die je aankijken vanaf de collages hebben iets kwetsbaars en tegelijkertijd stralen ze kracht uit. Emoties waar veel mensen zich in kunnen herkennen. De portretten zijn volgens de fotograaf pas geslaagd wanneer ze haar raken. “Ik heb een zwak voor de underdog, de kwetsbare mensen.

Ook ik ben kwetsbaar, misschien is dat wat ik herken in de beelden. Aan de andere kant zijn ze ook krachtig, ze stellen zich wel open. Ook dat herken ik in mezelf. Het zijn echte mensen geworden. Mensen waar zowel ik als de kijker zich mee kan identificeren. Daarom geef ik ieder portret een naam. Het bijzondere is dat het ineens ontstaat tijdens het proces. De mond en de ogen op de originele foto's hebben vaak niet dezelfde expressie, maar zodra je ze met elkaar combineert, trekken ze naar elkaar toe en stralen ze dezelfde emotie uit. Strengere ogen kunnen worden verzacht door een zachte mond. En een neutrale mond lijkt ineens somber wanneer er sombere ogen met een ingetogen blik boven staan.”

PUBLIEKE DISCUSSIE VOEDEN

Voordat Postma fotograaf werd, was ze arts. Haar belangstelling voor de anatomie van de mens toon zich opnieuw in haar meest recente serie *Bodies*. Net als de portretten zijn deze collages samengesteld uit verschillende lichaamsdelen die soms intrigerende sculpturen vormen en soms op een bijna naïeve manier verwijzen naar de oorspronkelijke oude seksblaadjes waaruit ze afkomstig zijn. “Nergens is de onderworpen rol van de vrouw zo duidelijk zichtbaar als in deze blaadjes. Als basis gebruik ik pornoboekjes uit de jaren '60 en '70 omdat de foto's daarin een beetje knullig zijn. Je ziet horloges, vieze handen en voetzolen, behaarde lichaamsdelen, sokken en altijd dezelfde soort laarzen met hun versleten zolen. De imperfectie die erin zit vind ik aandoenlijk. Niet de perfecte opgepompte en opgespoten lichamen die we nu zien, maar echte mensen. Ik benadruk de imperfectie door de beelden niet netjes uit te snijden, maar te knippen. Soms zie je bijvoorbeeld nog een stukje gras tussen de tenen.”

“De serie verwijst ook naar #MeToo. Het is fijn om met mijn werk de publieke discussie te kunnen voeren. Vanwege mijn nominatie voor de SO-award hing een van deze collages in eenabri in Amsterdam. Inmiddels is hij weer weg. Ik had gehoopt op een reactie van het publiek, bijvoorbeeld door graffiti of iets dergelijks, maar dat is helaas niet gebeurd.” □

© Bonnia Posima

© Bonnia Posima

© Bonnit Postma

BONNITAPOSTMA werkt als reisfotograaf en maakt portretten voor tijdschriften en boeken. Met haar autonome werk werd ze onlangs genomineerd voor de Raboportretprijs en SOaward. Haar werk was onder andere te zien op de BIGART en de KunstRAI. www.bonnitapostma.nl

“Mensen zijn niet zoals je misschien in eerste instantie denkt. Iedereen heeft verschillende lagen